

Ἡ περιποίησις τῆς ὁσφρήσεως. Οἱ φιλόσοφοι λέγουσιν ὅτι ἡ ἡδονὴ γεννᾶται ἐκ τινος ἐνεργείας, ἥτις ἐξασκεῖται κατὰ διευθυνοῖν σύμφωνον πρὸς τὰς τάσεις αὐτῆς· καὶ πράγματι πάντες οἱ ἄνθρωποι ἀπλήστως ἐπιδιώκοντες τὴν ὅσον οἷόν τε μεγίστην ποσότητα ἡδονῶν ἐν τῷ βραχεῖ τούτῳ βίῳ, ζητοῦσι μετὰ ζήλου πάσας τὰς εὐκαιρίας, αἵτινες δύνανται νὰ γεννήσωσι τὴν εὐεργετικὴν ἐκείνην ἐνέργειαν. Ἄλλοι μὲν ἀπολαύουσι πρὸ πάντων τὰς διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἡδονάς, ἀγαπῶσι τὰς εἰκόνας, τὰ χρώματα, τὰ σχήματα· ἄλλοι δὲ τέρπονται διὰ τῆς ἀκοῆς, κηλοῦμενοι ὑπὸ τῆς μουσικῆς· ἄλλοι, πεζώτεροι, ἀπολαύουσι διὰ τῆς γεύσεως, ἐκζητοῦντες ἐδέσματα ἐκλεκτά. Δι' ἄλλους δὲν ὑπάρχει φραιότερα ἀπόλαυσις ἢ ἡ ἀνάγνωσις καλοῦ βιβλίου. Ἄλλοι δὲ πάλιν αἰσθάνονται ἄρατον ἡδονὴν εἰσπνέοντες εὐωδίας. Ἄλλοι τέλος, περικοικισμένοι ἰδιαιτέρως ὑπὸ τῆς φύσεως, ἐπιζητοῦσιν ἄνευ διακρίσεως πάσας τὰς ποικίλας ταύτας διὰ τῶν αἰσθήσεων ἡδονάς.

Μία τῶν λεπτοτάτων καὶ σπανιωτάτων ἡδονῶν, τῶν αἰσθητῶν τῷ ἀνθρώπῳ, εἶναι ἀναμφισβητήτως τὸ ὁσφραίνεσθαι ἐξαιρετόν τινα εὐωδίαν. Ἡ ἀνάπτυξις καὶ ἀγωγή οὕτως εἰπεῖν τῆς ῥινὸς εἶνε ἐν γένει λίαν παρημελημένη, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν τῶν ἄλλων αἰσθητηρίων. Ἐκ τῶν πέντε αἰσθήσεων τοῦ ἀνθρώπου ἡ ὁσφρησις ἔτυχε καὶ τυγχάνει τῆς ἐλαχίστης ἐπιμελείας, ἀδικως.

«Διὰ τὴν ἀνάγωγον ῥίνα,» λέγει ὁ Piesse ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ἀρωμάτων (Histoire des Parfums), «πᾶσαι αἱ ὀσμαι εἶναι ὁμοίαι· ἀλλ' ἡ διὰ τῆς ἡδονῆς καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος ἀναπτυχθεῖσα ὁσφρησις καθιστᾷ τὴν ῥίνα τὸ ἀβρότατον καὶ λεπτότατον τῶν αἰσθητηρίων.» Ὑπάρχει τι τερπνότερον τῆς εὐωδίας, ἢν ἐκπέμπουσι τὰ ἐν ἀνθήσει εὐρισκόμενα δένδρα, κατὰ τὸ ἔαρ, ἢ τῆς ὁσμῆς ἢν ἀναπέμπει ὁ ξηρὸς χόρτος, ὑπὸ τὴν θέρμην τοῦ θερικοῦ ἡλίου, ἢ τῆς εὐωδιαζούσης πνοῆς τῆς θαλασσίας ἀέρας, παρὰ τὴν ψαμμώδη παραλίαν; Εἰξεύρετε νὰ διακρίνεται τὰς ἰδιαιτέρας ὀσμάς τοῦ ὑγροῦ ἐδάφους, τῆς βροχῆς, τῆς θυέλλης, τῆς δροσοβρέκτου χλόης;

Ὁδὲρμία αἰσθησις ἐνεργεῖ τοσοῦτον ἀμέσως καὶ κατ' εὐθείαν ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου, ὅσον ἡ αἰσθησις τῆς ὁσφρήσεως, ἥτις θέτει εἰς συνάφειαν τὸ νευρικὸν κύτταρον μετ' αὐτῶν τῶν μορίων, τῶν ἐκπεμπομένων ἐκ τῶν ὁσφραντῶν σωμάτων. Εἶναι γνωστὰ τὰ ἀληθινὰ δυστυχήματα, ἅτινα δύνανται νὰ πλήξωσιν ἀνθρώπους· τινὰς ἔνεκα ὁσμῆς ἀναπνεομένης ἀμέσως ἢ ὀλίγον κατ' ὀλίγον. Καὶ αὐτὸ τὸ ἴδιον ἡμῶν σῶμα ἐκπέμπει διηλεκτὴς ὀσμάς ποικίλας — εὐαρέστους ἢ δυσαρέστους. Τὸ γυναικεῖον φύλλον ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ταύτην πλεονεκτεῖ ἡμῶν: τινὲς γυναῖκες διαχέουσι φυσικὴν τινα ὁσμὴν μόσχου τοσοῦτο διαπεραστικὴν, ὥστε δύνανται κυριολεκτικῶς νὰ μοσχοβολήσωσιν ἐν λουτρὸν ἐντὸς μιᾶς ὥρας περίπου· ὑπάρχουν ψαυτὴς γυναῖκες εὐωδιαζούσαι ὥς ἡ ἄμμις· αἱ ξανθότριχες καὶ στακτόχροοι ἀπολαύουσι συχνὰ τὸ ἄβρον τοῦτο πρὸνόμιον. Αἱ μελαγχροῖναι τὴν κόμην καὶ λευκαὶ τὸ δέρμα ἀναπέμπουσιν ψαυτῶς ἐνίοτε γλυκεῖαν τινα ὁσμὴν ἐβένου, ἢ ἰων, ἥτις ὁσμὴ, πεζῶς ἐξεταζομένη, προέρχεται ἐκ τῶν στεατωδῶν ἀδένων. Ὑπάρχουσι πυρρότριχες γυναῖκες, ἐκπέμπουσαι ὁσμὴν θείου, ἀσθενῆ μὲν ἀλλ' ἐπαισθητήν. Αἱ φυσικαὶ ὀσμαι (ἐξαρτῶμεναι ἐκ τοῦ χρώματος τῆς κόμης, τῶν τριχῶν, καὶ τοῦ δέρματος) ἀπαντῶσι πολὺ σπανίως· αἱ τεχνητῶς προσκτώμεναι ὀσμαι δὲν προσκολλῶνται ἐξ ἴσου ἐπὶ πάσης ἐπιδερμίδος: ἡ μελαγχροινὴ ἐπιδερμὶς ἔχει τὴν μεγίστην ἐλκτικὴν δυνάμιν διὰ τὰς ὀσμάς καὶ διατηρεῖ αὐτὰς ἐπὶ μακρότατον· ἔπειτα ἔρχεται ἡ ξανθὴ, ἔπειτα δὲ ἡ ἐρυθρὰ.

Ἡ ἐπίδρασις τῶν ὀσμῶν, τῶν εὐωδιῶν, ἐπὶ τῆς ἐξεγέρσεως τῶν συμπαθητικῶν αἰσθημάτων, τοῦ ἔρωτος, εἶνε γνωστὴ καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκην ἀποδείξεως.

Ὅπως οἱ φυσικοὶ, διὰ τῆς ὑποθέσεως τῶν παλμῶν, ἵδρυσαν ὁλόκληρον θεωρίαν περὶ τοῦ φωτός, περὶ τοῦ ἤχου — οὕτω, διὰ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως, τῶν παλμῶν, ἀπετελέσθη ἡ θεωρία τῶν ὀσμῶν. Ἀλλὰ περισσότεραν συγγένειαν ἔχουσιν αἱ ὀσμαι πρὸς τοὺς ἤχους,

Ὑπάρχουσιν ὀκταφωνίαι ὀσμῶν, ὅπως ὑπάρχουσιν ὀκταφωνίαι ἤχων. Ὁ Piesse, ἐν τῷ ἀνωτέρῳ μνημονευθέντι ἔργῳ αὐτοῦ, μᾶς δίδει μίαν ἀξιοπερίεργον κλίμακα ὀσμῶν (ἀνάλογον πρὸς τὴν μουσικὴν κλίμακα), ἐν ἣ ἡ ὁσμὴ τοῦ ἰου παριστᾶται διὰ τοῦ sol, ἡ τοῦ διανθοῦς κρίνου (τεμπέρι) διὰ τοῦ fa, ἡ τοῦ jasmin (ιασεμί) διὰ τοῦ do· ἡ τῆς σιδηρίτιδος (verveine) διὰ τοῦ mi κτλ. κτλ. Τοιοῦτοτρόπως διὰ τῆς κλίμακος ταύτης, ἐκλέγοντες τὰς ὀσμάς κατ' ἀναλογίαν πρὸς τοὺς ἀντιστοιχοῦντας ἤχους, δυνάμεθα ν' ἀποτελῶμεν ἁρμονίας ὀσμῶν, ἥτοι συνθέτους εὐωδίας ἀναλόγους πρὸς τὰς μουσικὰς ἁρμονίας. Ὁβω λ. χ. ἡ σύνθετος ἁρμονικὴ εὐωδία, ἡ ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὴν ἁρμονίαν τοῦ βαθμοῦ fa, θ' ἀποτελεῖται ὡς ἑξῆς: μόσχος = fa· ῥόδον = do· κρίνος διανθῆς = fa· κύαμος Τόγκα = la· κάμφορα = do· νάρκισσος (= jonquille) = fa.

Μανθάνομεν ἐν τῇ φυσικῇ ὅτι δύο ἤχοι ἰσχυροὶ δύνανται νὰ παραγάγῃσι τὴν σιγὴν, καὶ ὅτι δύο ζωηρὰ φῶτα δύνανται νὰ παραγάγῃσι τὸ σκότος. Ὡσαύτως δύο ὀσμαι ἰσχυραὶ μὴ γινόμεναι δύνανται νὰ παραγάγῃσιν ὑγρὸν ἄσπασμον.

Ἡ ἀπορροφητικὴ δύναμις τῶν σωμάτων, διὰ τὰς ὀσμάς, ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ χρωματισμοῦ αὐτῶν· πρῶτον ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ταύτην εἶνε τὸ μέλαν· ἔπειτα ἔρχεται τὸ κυανοῦν, μετὰ ταῦτα δὲ τὸ πρᾶσινον, τὸ ἐρυθρόν, τὸ κίτρινον, καὶ τέλος τὸ λευκόν, ὅπερ ἔχει δυνάμιν ἀπορροφητικὴν τῶν ὀσμῶν, σχεδὸν ἰσὴν τῇ μηδενί.

Ὅπως αἰσθανόμεθα τὰς ἐκ τῶν ὀσμῶν καλαισθητικὰς ἀπολαύσεις, αἵτινες οὐδαμῶς ὑπολείπονται τῶν διὰ τῆς ὁράσεως καὶ τῆς ἀκοῆς ἡδονῶν, εἶνε ἀναγκαῖα ἡ ἀσκήσις, ἡ ἀνάπτυξις, ἡ ἀγωγή τοῦ αἰσθητηρίου τῆς ὁσφρήσεως, ὅπερ δυστυχῶς εἶνε γενικῶς παρημελημένον.

Προσθετόν ὅτι εἶνε εὐάρεστον ἅμα καὶ ὑγιεινὸν νὰ μεταχειρίζωμεθα τὰς τεχνητὰς ὀσμάς, ἐννοεῖται μετὰ τοῦ προσήκοντος μέτρου· Ἀμερικανὸς τις μάστις ἱατρός, ὁ Δρ. Ungener ἰσχυρίζεται, ὅτι αἱ εὐωδία τῶν ἀρωμάτων καὶ τῶν ἀνθέων εἶνε ἀληθινὸς θεραπευτικὸς παράγων πρῶτης τάξεως, καὶ ὅτι ζῶντες ἐν ἀτμοσφαιρᾷ εὐωδιαζούσῃ δυνάμεθα νὰ προλαμβάνωμεν τὰς παθήσεις τῶν πνευμόνων, ἔτι δὲ καὶ νὰ ἐμποδίζωμεν τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν ἀρξάμενης ἡδῆ φθίσεως. Λέγει δὲ ὅτι ἑπτὰ ἀσθενεῖς, ὑποβληθέντες ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἀμερικανοῦ ἱατροῦ εἰς τὴν διὰ τῶν εὐωδιῶν θεραπείαν, ἀνέλαβον ταχέως τὴν ὑγείαν των, ἂν καὶ εἶχον ὁμοφώνως ἀπελπισθῇ ὑπὸ ἄλλων ἱατρῶν.

Πρὸς ἀπόδειξιν τῶν λόγων τοῦ ὁ Ungener ἀναφέρει πρὸς τοὺς ἄλλους τὴν Γαλλικὴν πόλιν Grasse, ἥτις ἀφθονεῖ ἀνθέων καὶ ἀρωμάτων ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην πόλιν τῆς Εὐρώπης, καὶ ἐν ἣ ἡ φθίσις εἶνε σπανιωτάτη. Ἡ σπάνις αὕτη τῆς φθοροποιᾶς ταύτης νόσου ἐν τῇ ῥηθείᾳ πόλει ὀφείλεται πρὸ πάντων, κατὰ τὸν Ἀμερικανὸν ἱατρὸν, εἰς τοὺς εὐώδεις ἀτμούς, οὓς ἀναπέμπουσι τὰ μυρεψιᾶ τῆς.

Ἄλλ' ἡ ὑπερβολὴ ἐν παντὶ πράγματι εἶνε κακὴ καὶ φευκτέα, μὴ λησμονεῖτε δὲ ὅτι καὶ ἡ κατάχρησις τῶν ἀρωμάτων καὶ τῶν εὐωδιῶν δύνανται νὰ ἔχῃ σοβαρὰς συνεπείας, ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῶν νεύρων, οὐ μόνον εἰς ὑμᾶς αὐτοὺς ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς γείτονάς ὑμῶν. Ἐκλέγετε τὰς ἀσθενεῖς καὶ εὐαρέστους ὀσμάς, τὰς μὴ πάρα πολὺ ζωηράς, καὶ ποιεῖσθε μεμετρημένην αὐτῶν χρῆσιν. Δρ. Ο.

Γυμνάσια θηλέων. Μεγάλῃ συζήτησις γίνεται εἰσέτι ἐν Εὐρώπῃ, ἂν πρέπει νὰ ἰδρυθῶσι σχολαὶ θηλέων, ἀντιστοιχοὶ πρὸς τὰ γυμνάσια, ἐν αἷς αἱ νεάνιδες νὰ προπαρασκευάζωνται διὰ τὴν πανεπιστημιακὴν σπουδὴν. Ἐσχάτως ἐν Βυρτεμβέργῃ (ἐν Burgerg παρὰ τῷ Jagst) ἐγένετο μίτα ἐπιτυχρῆς δοκιμὴ πρακτικῆς λύσεως τοῦ ζητήματος τούτου. Δεσποινίς τις, Μάρια Κόμησσα φὸν Λίνδεν, ὑπέστη τὰς ἀπολυτηρίους αὐτῆς ἐξετάσεις ἐν τῷ γυμνασίῳ τῆς ῥηθείσεως πόλεως καὶ ἔλαβε τὸ δικαίωμα ν' ἀκολουθήσῃ τὰς πανεπιστημιακὰς παραδόσεις.